

Udruga antifašističkih boraca i antifašista Požega organizirala komemoraciju u povodu tragičnog događaja od 16. kolovoza 1942. godine, kada su okupatorske snage zajedno sa ustašama podno Papuka ubile i pobacale u pet seoskih bunara 1.368 žena i djece s područja okolnih sela i Kozare

Razvoj NOP-a doveo je od prvih partizanskih grupa i odreda do osnivanja 1. slavonskog partizanskog bataljuna u prosincu 1941., kada je u isto vrijeme osnovan i prvi Narodnooslobodilački odbor - organ nove demokratske vlasti na području današnje Požeško-slavonske županije. Riječ je o područjima bivših općina Pakrac i Požega s požeškom kotlinom te obroncima Diloj gore, Krndije, Papuka, Ravne gore, Psunja i Babje gore, kao i pakaračko-lipički kraj s dijelom brdskih predjela Psunja. Ovi dijelovi povezani su udolinom kojom vodi cesta Požega-Pakarac, a nekada je išla i šumska pruga koju su povremeno koristili partizani. Okolne planine i naselja po njihovim obroncima pružali su povoljne uvjete za razvoj Narodnooslobodilačkog pokreta. Teror okupatora i ustaškog režima, te dugotrajne borbe doveli su do velikog broja žrtava - poginulih boraca i civila. U znak sjećanja na žrtve i zahvalnosti palim borcima podignuta su na tom području 122 spomen obilježja, a na prostoru Pakraca 120. Nažalost, u vrijeme Domovinskog rata i nakon njega, većina spomenika je srušena ili oštećena.

Udruge antifašističkih boraca i antifašista Pakrac, Lipik i Požega čine velike napore kako bi obnovili dio spomen-obilježja, istaknula je Kata Holjevac, predsjednica UABA Požega i članica Predsjedništva SABA RH na komemorativnom skupu u Sloboštini, podsjećajući na tragičan događaj od 16. kolovoza 1942., kada su okupatorske snage zajedno sa ustašama u Sloboštini podno Papuka ubile i pobacale u pet seoskih bunara 1.368 žena, djece i staraca iz požeškog kraja i s Potkozarja. Prisutnima su se obratili Ivan Fumić, bivši dugogodišnji predsjednik SABA RH i Mitar Obradović, predsjednik SDP-a Požeško-slavonske županije.

Danas je to selo pusto u pitomoj i plodnoj požeškoj Zlatnoj kotlini s porušenim i devastiranim kućama, ali i spomen-obilježjima, koja su podsjećala namjernike na taj stravični događaj – krvavog pira iz kolovoza 1942. godine, Dva obeliska na Spomen-kosturnici minirana su 1991., uz devastiranja cijelog Spomen-obilježja, a sada su članovi UABA Požega i SNV Požeško-slavonske županije očistili teren i nedavno novopostavljenu spomen-ploču. Spomen područje 5 bunara, sa crkvom Sv. Nikole je u sklopu Etno sela općine Brestovac, a spomenik majke s djetetom je miniran 1992., ali još nije obnovljen. Članovi UABA Požega veoma su agilni u nastojanjima da obnove što više spomen obilježja na svom području. Prikupljaju sredstva,

daju dobrovoljne priloge i sudjeluju u uređenju okoliša. Tako su obnovljeni spomenici u Šrabutniku, Podsreni, grobnica narodnog heroja Nikole Demonje na brdu Blažuj u Kamenskoj, uređen okoliš kod srušenog spomenika „Partizan“ u Leštatu. Također i u selu Branešci. Dana 11. Kolovoza 1942., u ovom selu stradalo je 87 mještana (većinom žena i djece) od strane režima NDH. Spomenik koji je posvećen nevinim žrtvama, obnovljen je na inicijativu UABA Pakrac-Lipik.

Udruge antifašističkih boraca i antifašista u suradnji s Vijećima srpske nacionalne manjine u Pakracu i Lipiku dostojanstveno su obilježile obljetnice ustaškog pokolja . Na komemoracijama je, među ostalim, rečeno, kako je krvavi pir počeo 2. kolovoza 1942., u selu Kričke, nastavljajući se 4. kolovoza u selima Toranj i Dereza, 11. kolovoza u Branešcima, 12. kolovoza u Kusionjama i obližnjim selima. Sve do masakra počinjenog 16. kolovoza u Sloboštini.

B. M.